

Lönskaläge barnamord och äktenskapliga tvister

Ur boken Vargatider på Stångenäset

Utgiven 1965 av Sven Rydstrand

Trots att den som kunde fällas för barnamord blev hängd och å bålet bränd, var barnamorden inte alls ovanliga i en gången tid. Avrättningarna blev också rätt vardagliga händelser. Domböckerna berättar om många otroligt sorgliga förhållanden. Här skall endast relateras några stickprov på vad som kunde förekomma.

Vid tinget på Broberg den 7 april år 1663 hade pigan Gertrud Joensdotter i Rågårdsdal instämts för att *"hon skall hava fött ett oäkta barn med Jacob i Rågårdsdal, vilket sitt foster hon skall hava fött i lönnedom och förstucket. Både Jacob och Gertrud vidgå detta mål och erkänna att de legat tillsammans. Men Jacob nekar till att han visste när barnet fött blev eller var hon hade gjort av barnet. Han sporde henne vid ett tillfälle var hon hade barnet, ty han hade märkt att hon var havande. Då svarade hon: Jag vet aldrig vart det kom! Vidare besked ville hon ej giva honom. Gertrud bekänner desslikes, att Jacob ej visste när hon födde barnet eller var hon hade det. Hon berättade att barnet blev missfött och icke blev sin rätta tid framgången, och efter det således blev lött, grov hon ned det under en tilja inne i koven. Hon blev havande med barnet vid Korsmäsetid om våren, och på hösten födde hon det i oktober månad, alltså dött och icke levande.*

Lagrättsmännen Jörgen i Hallind och Anders i Häller jämte tvenne ärliga dannegummor sändes att rannsaka i koven, om de där kunde finna något tecken till att barnet där var nedlagt. Men de kommo tillbaka och sade sig icke kunna finna något tecken till barnet i koven, varken där Gertrud sade sig ha lagt det eller annorstädes. Och var det ett ödehus, där (Salvo Venia!) både svin, hundar och katter kunde inkomma.

Guren, Engelbrekts hustru i Rågårdsdal, betygade, att Gertrud sagt för henne att hon var havande med Jacobs barn, men när hon fött barnet eller var hon lagt det efter födseln, vet hon inte. Detsamma berättade en piga, Anna Larsdotter, att Gertrud hade sagt för henne. Likaså vittnade Dordi Andersdotter, att Gertrud vid Michaelitid sagt för henne, att hon då var halvgången med Jacobs barn. Vidare sade Gertrud, att hon födde barnet några dagar efter det att skiftet stod efter Jacobs gumma."

Rätten beslutade, att "eftersom Jacob i Rågårdsdal tillstår sig hava besovit Gertrud i sin hustrus livstid och man inga skäl finner, huru man honom övertyga eller binda kan alt hava tillrätt eller orsakat Gertrud att efter födseln dölja sitt barn, ty dömes han efter Christian den 3:s Recess, 60 akten, att hava förbrutit sin bördslott till Kronan. Men med Gertrud bestämdes uppskov till nästa ting för ytterligare rannsaking, och blev Rasmus i Hahbyn hennes löftesman, att hon då sig igen infinna skall."

Den 7 maj samma år ställdes Gertrud Joensdotter åter inför rätta Hon bekände emellertid inte något mera än förut, fastän rätten försökte på olika sätt att få något ur henne. Då det sålunda inte kunde klarläggas huru födseln gått till eller var det dödfödda barnet blivit av, kunde tingsrätten ej döma Gertrud till annat än att hon ålades *"vika landet och riket och ej mera på denna orten låta sig finna."*

Konan Gunilla Swensdotter levde i Bro socken på 1680-talet, och tydligen arbetade hon som tjänstekvinna på flera olika gårdar. Vid tinget på Broberg den 14 november 1681 var hon

åtalad för lönskaläge med drängen Christen Joensson. Christen nekade till faderskapet men kunde dock inte säga sig vara oskyldig därtill. Nämnden sade att mäster Hans Hovslagare varit av Gunilla först uttagen, men då han med tvenne män tilltalte konan, gjorde hon honom fri. Nämnden sade ock att Anders Lärking var i rykte för henne, likaså var Larsson i Gröv beryktad. Herr Pastoren mälde även om Oluf Pil, vilken gav konan ett elakt lovmål, ty hon hade förlidet år fört ett elakt leverne.

Christen dömdes att plikta 10 daler silvermynt för att han hävdad Gunilla, som i sin tur skulle dömas vid nästa ting. Christen kunde för fattigdoms skull inte betala utan måste i stället löpa gatulopp.

Detta ärende förekom även på ett ting år 1682, då det uppges att Gunilla Swensdotter hör hemma på Gåhleklär, en numera försvunnen gård, vars läge ej har kunnat utrönas. Christen Joensson är från Hegärde i Bro socken. Vid tinget framkommer kyrkoherden herr Owe Tegnér i Bro och påstår att Christen ej är fader till Gunillas barn och att Gunilla alltså talar osanning, varför kyrkoherden ej vill låta henne få tillträde till "*Herrans Högwördiga Nattvard*", förrän hon bekänner sanningen. Detta skulle nogare utredas, varför ärendet uppsattes till nästa ting.

Vid tinget på Broberg den 6 december 1682 skrevs följande protokoll härom:

"För rätten framställdes konan Gunla Swensdotter i Gåhleklär, som förut åtskilliga gånger varit för rätta och bedrivit lönskaläge med drängen Christen Joensson på Hegärdet, vilken dräng nekar väl för barnafader men intet kan sägas fri för att ha hävdad och hade samläge med henne i Skarstad, då han tjänte Rasmus och hon tjänte Oluf. Och i ett halft års tid hade han så samläge med henne, och sedan hon hade uttjängt, gick han till henne i hennes faders bröd i Gåhleklär. Och som pastoren herr Owe väl hade föregivit, det hon skolat haft samläge med flera, kan nu inte någon annan framvisas än Christen på Hegärdet. Haver ock länsman och nämnden ej någon annan vidare avhört, och som saken nu på fjärde tinget är uppehållen, i den mening någon skulle bliva uppenbarad, men då ej vidare blivit upplyst än förmält är, och ännu stadigt påhåller Christen att han ej är hennes rätte barnafader, dock tillstår samläget, som förmält är, alltså dömdes hon att plikta efter giftermålsbalkens 3 kap. till 20 riksdaler silvermynt och stånda uppenbar skrift. Och drängen i förlidet år är avdömd."

Ärendet förekommer inte mera.

Vid tinget på Broberg den 9 juni 1687 tilltalar länsmannen Alf Reorsson i Berga konan Dordi Toresdotter i Kolvik på Röeds mark för att hon avlat barn med drängen Reor Nilsson, som bägge var i tjänst hos änkan Anna Hindriksdotter på Röed (änka efter befallningsmannen Christen Ericsson-Bruhn). Hon hade fött barnet i enslighet, lagt det på lönn, och först åtta dagar efter födseln hade hon låtit genom sin moder frambära det till prästen.

Hon sade, att hon födde barnet, då hon låg på bordet i sin moders stuga, men modern visste intet av. Drängen Reor Nilsson sade vid tinget, att han hade haft sitt umgänge med Dordi, men han visste inte om att hon hade fött barn eller ens att hon hade varit havande. Ty dagen efter det att hon hade fött sitt barn, kom hon som vanligt till Röed för att röja ängar och klippa får. Då matmodern frågade henne, var det hade blivit av hennes stora buk, svarade hon, att "*de må ljuga på horor och tjuvar men inte på ärligt folk*". Så hade hon alltid sagt förut också, då någon talat på hennes stora mage.

Modern, torpareänkan Karin Jacobsdotter i Kolvik, vittnade under tårar och sade att hennes dotter alltid hade varit hemma hos henne, och aldrig hade hon märkt att dottern var med barn.

Men åtta dagar efter födseln sporde hon henne, varför hon såg så dålig ut, och då bekände hon strax sin synd och sade att barnet låg på bordet i ett kläde. Modern tog då upp det, men det var dött, och därför bar hon det till kyrkogården dagen därpå om morgonen.

Prästen i Bro, kyrkoherden Owe Tegnér, berättade vid tinget att han ofta hört talas om "*vad konan Dordi lagade till*", varför han ock förleden jul skickade henne bud med hennes egen moder, att hon skulle komma och bära fram ärligen det hon hade, "*ty om hon bär fram ett dött barn, bliver döden hennes lön*". Modern bekände också att kyrkoherden hade sagt henne detta, och det hade hon sagt till dottern, men denna hade svarat, att hon var fri.

Kyrkoherden berättade vidare, att eftersom modern kom till honom med barnet dagen efter den heliga trefaldighets söndag, kallade han nämndemannen Oluf Jonsson i Broberg och en gammal hustru, Karin Olufsdotter, som plägar betjäna hustrurna i deras barnsnöd, för att dessa skulle bese barnet. Och de fann, att det var ett fullkomligt och fullgånget barn, som hade både hår och naglar. Men hurudant det var på själva kroppen, kunde de inte se, eftersom det var fullt med maskar. Dessutom hängde ögonen långt ut, precis som om det hade blivit strypt.

Rätten dömde Dordi till döden och bålet. Dock skulle detta avgöras av Kungl. hovrätten. Drängen Reor Nilsson fick bota 40 daler och stånda uppenbar kyrkoplikt för lägermål.

Ibland förekom det fall, då en kvinna som fött barn inte hade en aning om vem barnafadern var, utan detta måste utredas av rätten. Härom berättar bl. a. följande protokoll från tinget på Broberg den 25 oktober år 1694:

"Sedan gudstjänsten var förrättad, framställdes konan Märta Mårtensdotter från Kega i Lyse socken, som framfött ett oäkta barn men ingen barnafader visste, ville framvisa eller utlägga, utan förebär att drängen Anders Eriksson i Berg, som henne av föräldrarna begär till äkta, henne ovetandes begått detta och henne kränkt, då hon sovande varit. Contesterades med dyra eder att detta är henne ovetandes skett, fast de vilja taga livet av henne. Vet intet annat än att denne drängen är den skyldige, som dock utan hennes vilja om nattetid i sömnen det begått.

Drängen Anders nekar att han henne aldrig på sådant sätt har rört fuller för några år sedan begärt henne till äkta, men hon aktade honom aldrig så mycket att hon höll honom god eller värdig därtill.

Konan uppå tillfrågan vad tid hon var hos trumslagaren Jonas Thomasson i Säm, som hennes syster äger, svarade att hon var där i åtta dagar förliden höst, när systemen låg i barnsäng. Trumslagaren är förlovad och har tagit värvarepenningar. Nu är han i Holland, eftersom han för stöldom ej fick vara här i landet, och nu drages misstanke som ock ett fullkomligt rykte, det skulle han vara hennes baneman och henne besovit. Rätten bad henne bekänna sanningen, svarade hon, att om han det gjort, är det ock i sömnen skett, ty det är henne lika veterligt. Han är nu i främmande land och kan ej svara för sig.

Kyrkoherden, ärevördige herr Owe Tegnér, berättade att denna konas barn blev kristnat 40 veckor efter det att trumslagarens hustru var kommen i barnsäng. Rätten förhöll henne än vidare, hurusom hon är förledd till synden och bad henne bekänna den skyldige, intet betraktandes eller aktandes det världsliga straffet utan mer vad hennes fattiga själ efter detta i himmelen skulle komma att lida. Svarade, att hon vet ingen att beskylla, som på henne veterligen detta begått. Kan varken befria eller tillägga sin svåger trumslagaren detta hava

bedrivit. Rätten förehöll henne än vidare till sanningen. Hon svarade, att antingen pilten i Berg eller trumslagaren har varit hennes baneman och henne kränkt.

Drängen nu som förr contesterar sin oskyldighet att aldrig hava haft med henne att beställa, den tiden dock intet varit i hennes umgänge, det hon honom ej heller kunde övertyga. Och så vitt de vilja skaffa trumslagaren hit, skall han bekänna, men det är henne dock oveterligen gjort.

En tid när hon skulle rida till sin faders gård, berättar hon, att hon mötte under vägen klockaren, vilken skall ha sagt till honom: Törs du rida ännu, fast du vet väl vad du gjort! När hon var framkommen, sade hon till honom: Haver du gjort denna synden med mig, så stå vid det, på det du ett Guds barn bliva må! Svarade han: Vill du komma på mig denna skamliga död och ljuga på mig, det aktar jag intet! Drog så sin kos.

Eljest bekänner hon, att när hon var hos honom i Säm, när hennes syster låg i barnsäng, kom han från kvarnen och lade sig skafföttes med henne på bänken. Men om han rörde henne när hon sov, vet hon intet. En annan gång kom han åter in om ottan, men hon vet ej heller om han då henne besov och bedrev sin synd, då han jämväl låg på bänken, när hon vaknade.

Rätten föreställde henne, vad hon bekänt och vad anledning hon själv giver till att hennes svåger haver henne besovit, åtvärnandes att hon fullkommeligen tillstår och bekänner sin synd och stora missgärning jämväl att tiden stämmer överens med det hon varit i hans hus, och fyra veckor differerar med drängen. Svarade hon, att om han är vållande därtill, så vet Gud det och dömer honom därför. Sådant är henne dock alldeles oveterligen skett.

Recolverades: Ehuru väl man sökt att få denna konan Märta Mårtensdotter till fullkomlig bekännelse, vartill hon dock alldeles giver anledning, som skulle hennes systeman trumslagaren hava henne besovit, så kan man likväl därtill för denna gången henne inte bringa. Fördenskull skall hon till nästa ting till Konungens fängelse föras och där förvaras, på det hon dessförinnan kunde sig besinna."

Under tre månaders tid höll man så Märta Mårtensdotter i fängsligt förvar på Bohus slott, innan nästa ting höll på Stångenäs, vilket var den 25 januari år 1695 på Mellby, då saken ånyo förekom:

"Framdrogs för rätten konan Märta Mårtensdotter i Kega, som för sin bekännelse på sista tinget blev till Bohus insänd, intill hon kunde sig besinna. Står vid sin förra talan, ingen annan beskyllandes, som henne skall kränkt hava än drängen Anders i Berg, det han dock veterligen uti hennes sömn skall begånget hava. Men den bekännelse, som hon gjorde om sin svåger, trumslagaren Jonas i Säm, föregiver hon sig i sin galenskap hava utlagt, då hon ock hade fått någon dricka, nu honom alldeles befriande från sammanlager med sig och att han aldrig haft med henne att göra. Contesterades med dyra eder detsamma. Övertygandes drängen Anders i Berg, det han legat vid hennes sida under natten uti Mattsmässa-marknaden i Uddevalla år 1693 på golvet uti Oluf Larssons änkas hus, och aftonen förut med öl henne överfull gjort, så att hon strax insomnade och han då uti sömnen henne besovit.

Drängen vedergår att han köpte ett stop öl om aftonen och gav henne och de andra med sig och låg hela natten hos henne men inte rörde på sådant sätt henne. Konan Märta säger, att om morgonen därpå när de kommo ut, sade han till henne: Ja, nu skall du bjuda mig och jag intet dig! Vilka ord han ock fällt uti stugan uti Olufs dotter i Hälleby, Guris i Kjälldal, Swenning i Finsbo och Annas i Berg närvaro. Drängen nekade till detta alldeles.

Recolverades: Såsom konan bekänner saken vara skedder och förlupen uti Uddevalla, ty varder drängen med konan dit remitterade, till laga rannsakan och avhjälpande, dit och vittnen skola instämmas till förhör."

Detta mål avgjordes vid Uddevalla rådhusrätt någon gång under år 1696 och slutet blev till synes lyckligt. Protokollet berättar nämligen, att drängen Anders Eriksson i Berg äntligen fann för gott att erkänna att han var fader till Märta Mårtensdotters barn. Han skyllde bl.a. på att det vid Mattsmarknaden i febr. år 1693 hade varit så fullt av inkvarterade landsortsbor i Uddevalla, att varje tänkbar sovplats var upptagen, varför de två tvingades att ligga tillsammans med många andra på ett golv. Magistraten sökte förmå dem till att ingå äktenskap, och efter mycken tveksamhet gick de med därpå, *"tagandes till större säkerhet därom rätten i handen"*. Därpå utfärdade magistraten bevis härom och sände till kyrkoherden Owe Tegnér i Bro, som fick i uppdrag att *"förmana dem till gudsfruktan och att låta kärlig vänskap städse vara dem emellan"*.

Därmed var denna sak avgjord, och några böter blev det alltså inte för någon av de två. Om de sedan blev lyckliga i sitt äktenskap, förmåler emellertid inga dokument.

Vid tinget med Stångenäs och Sotenäs härader på Röd i Tossene socken den 17 febr. år 1708 *"uppvisade herr kyrkoherden i Bro, vällärde Andreas Bornander veni. konsistorie i Göteborg högl. brev av den 13 nov. 1707, varuti välbemälte konsistorium anhåller om rannsaking om en äktenskapshandel mellan drängen Lars Hansson från Sköllungen och pigan Märta Christensdotter från Angård, den de bägge söka att upphäva och sig sålunda förklarar, att herr kyrkoherden må angiva dem för tingsrätten, att av den samma må prövas huruvida de böra beläggas med plikt, för att de hava flyttat sitt bohag tillsammans, förrän de blev copulerade, då konsistorium sedan vill sig utlåta, huruvida deras trolovning bör upplösas eller ej.*

Infann sig till den ändan både drängen och pigan, vilka examinerades. Drängen berättade att han var tvungen till att ha ett kvinnfolk eller en tjänstepiga, som kunde driva hans arbete i gården, eftersom han hade ett gårdsbruk och inte kunde vara en sådan förutan, och eftersom han då var förlovad med denna piga Marta, tänkte han att han kunde menagera den lön, som han eljest måste giva en lejepiga.

Ty blev han med Martas föräldrar överens om att hon skulle vara hos honom och se huset sitt till godo, varpå hon sig till honom förfogade och var där från påska till midsommar sistlidne, då hon gick ifrån honom igen. Han har under denna tid inte haft någon umgängelse med henne på naturens vägnar. Pigan säger, att drängen bjöd fälle till att bruka sitt köttsliga vilja med henne, men hon ville inte tillstämja detsamma, varpå han blev otålig och visade henne ifrån sig. Hon gick då ifrån honom och begav sig hem till sina föräldrar.

Pigans fader, Christen Larsson i Arigård, tillstod att han gav sitt bifall och samtycke att hon skulle vara hos Lars i Sköllungen och se hans hushåll till godo. Bekänner ock, att när hon kom tillbaka från Lars, har hans hustru, pigans moder, fört henne dit igen på Larses begäran men emot dotterns vilja, men hon gick ifrån honom en gång till, och då tordes hon inte gå hem till sina föräldrar utan höll sig någon annanstans av vägen.

Eljest berättar både drängen Lars och pigans fader, Christen i Angård, att de inte visste, det något förbud skulle vara gjort om unga förlovandes samgående i bohag, utan de hade hört att änkor och änklingar varit vid straffs tillgörande sådant förbudne, men de hade inte tänkt att

samma förbud skulle kunna extenderas på dessa. Om så skulle vara hänt att de däremot av enfaldighet sig förgräp, så bedja de för sig och tacka Gud att de inget olovligt umgänge haft med varandra.

Kronans befallningsman Hans Gråå förmenar, att Kungl. Maj:ts lag och förordningar i detta fall äro tydliga nog. Påstår därför att de därefter må bliva ansedda, eftersom Landslagen haver varit publicerad och förkunnad såväl här i orten som annorstädes i riket.

Rätten tog saken i övervägande och stannade i följande slut:

Såsom pigan Marta Christensdotter ej av sig själv sökt att komma till sin trolovade karl, drängen Lars Hansson i Sköllungen, utan det har skett med hennes föräldrars intalande och samtycke, att därigenom menagera och spara den lön, som drängen eljest skolat giva en tjänstepiga, om Marta ej kommit till honom. Dessutom kan förmärkas, att de bägge ej haft något köttsligt umgänge på naturens vägnar med varandra, ty för det att pigan ej har velat lämna drängen den friheten med sig, är osämja dem emellan uppvuxen. Varföre rätten ej kan skönja att de böra med någon plikt beläggas, alldenstund kyrkolagen i det 5: te kap. och 17:e § icke utnämner någon plikt på sådana unga folk, som före vigningen hålla hus och bohag tillsammans."

Vid tinget på Mellby den 13 maj år 1730 hade gymnasie-befallningsmannen Johan Fehman låtit inkalla gymnasie-frälsebonden Pehr Jonsson i Axtveten, "vilken gift skall ha begått enkelt hor med kvinnfolket Karin Jonsdotter under Häller, och som de å båda sidor icke kunde förneka sitt brott, och med en slik synd å någöndera sidan sig icke veterligen förut försyndat och de dessutom ej med varandra befinnes vara uti skyld eller svågerskap bebundna, ty sakfälldes de i följe av 1653 års straffordning, han Pehr Jonsson till 80 daler silvermynts plikt, och hon till 40 daler silvermynt. Orkar hon ej botum, avstraffas hon enligt förenämnda straffordning och Kungl. Göta hovrätts brev av den 3 juni 1723 med 13 par ris, 3 par av vardera slaget, dock så att hon ej avstraffas, förrän hennes reningstid är förbi, varefter och sedan det världsliga straffet är utståndet, de hava att undergå vardera trenne söndagars uppenbar kyrkoplikt i den församling, varest förargelsen skedd är.

Börandes dessutom Pehr Jonsson till barnets uppfostran under dess spädate uppfostringsår och till dess det sig själv nära kan, i följe av 1697 års förordning, årligen giva 3 daler silvermynt.

Eljest förklarade för rätten Pehr Jonssons lagvigda hustru, Barbro Thorstensdotter, att hon eftergiver sin man dess förseelse och intet mera densamma påtänka vill utan med honom vidare äktenskap bygga, dock i den förtröstan att han hädanefters lærer sig bättre att sig så emot henne förhålla, som en ärlig och beskedlig man ägnar och anstår, så att Guds milderika nåd och välsignelse må kunna bo hos dem."

Vid tinget på Kviström den 5 november år 1733 förekom följande ärende:

"Frälsefogden Rasmus Kihlström i Hälleekila, Lyse socken, kärande, och änkan hustrun, dygdesamma Petronella Hansdotter i Åsteröd, svarande, angående det den senare med den förre sig ordenteligen skall hava förlovat och trolovningsring emottagit men sedan honom besvikit och uti äktenskapshandel med en annan sig inlåtit, varföre laga satisfaktion och förnöjelse vill påstås, som stämningen och akta bevarar.

Vid uppropet inställde sig käranden själv, men å svarandesidan frälsefogden, välaktad Wellum Kihlberg, som uti saken svara vill, såsom redan gift med svaranden, hustrun

Petronella Hansdotter, uppvisandes till bestyrkande därav att vinningen försiggått, en vidimerad kopia av en vid namn Thomas Fossgrafs attest av den 2 oktober år 1733 därutinnan bemålde Fossgraf, som skall vara pastor uti Norge och Jolde församling betygar, att fogden Kihlberg verkligen är därstädes vigd med Petronella Hansdotter uti Idds huvudkyrka.

Frälsefogden Kihlström producerade ett extrakt av prostens och pastorns i församlingen, där svaranden vistades, ärevördige och vällärde herr Andreas Bornanders ämbetsdiarium under den 9 juni utan årtal, däruti intygades, att frälsefogden Kihlström gjort jäv och protest emot äktenskapet emellan svaranden och den nu närvarande fogden Kihlberg, varandes för den orsaken Kihlström med förnyad termin till ven. konsistorium i Göteborg hänvisad, men välbemålde konsistorium haver genom resolution av den 20 juni 1733 i följe av kyrkoordningens 15 kap. 1 § remitterat den saken till världslig domstol, och som emellertid med äktenskapet bort hävas anstånd, vet intet Kihlström med vad rätt och huru försvarligt det vara kan, att Kihlberg i förtiden låtit vigseln försiggå och uti ett annat land.

Frälsefogden Kihlberg protesterar nu emot allt gensvar å dess hustrus vägnar i själva saken, emedan han varit avlägset borta, då dess hustru stämningen undfått, och dymeddelst blivit hindrad att vice versa uttaga stämning å dess hustrus vägnar till laga ersättnings erhållande för den skada, hinder och men, käranden genom sitt obefogade käromål honom tillskyndat, varjämte icke råderum varit till instämmande av de i saken nödige vittnen och fördenskull begärer anstånd såväl muntligen som skriftligen uti nu ingiven skrift och expection.

Det begärda uppskovet i saken vill käranden bestrida, emedan svaranden oförnekligen i rättan tid stämningen undfått, varefter sedan protokollet var uppläst, efterföljande tingsrättens resolution blev parterna förkunnad:

Resolution: Tingsrätten finner sig så mycket mera befogad att lämna bifall till det å svarande hustrun Petronella Hansdotters vägnar av frälsefogden välaktad Wellum Kihlberg begärda uppskov i saken till nästa ting, som de av Kihlberg muntligen och skriftligen anförda skälen i denna sak icke utan Petronella Hansdotters personliga närvaro bör avgöras. Kommande fördenskull denna saken att till nästa ting anstå, vartill parterna och hustru Petronella Hansdotter även själv personligen böra sig infinna utan vidare stämning och kallelse uti det anhängiggjorda målet, görande sig om tingsterminen kunniga genom lysningen därom från predikstolen."

Vid vårtinget den 6 mars år 1734 förekom alltså detta mål ånyo, varvid protokollet berättar följande:

"Tingsrätten företog sig nu den från förra tinget uppskjutna sak emellan frälsefogden välaktad Rasmus Kihlström, kärande, och hustrun dygdesamma Petronella Hansdotter i Åsteröd, svarande, angående satisfaktion och förnöjelse, som fordras för det att Petronella Hansdotter sig med Kihlström ordentligen förlovat men, sedan honom besvikit och i äktenskapshandel med en annan sig inlåtit, havandes däremot frälsefogden Rasmus Kihlström till detta tinget utverkat cituation på Kihlberg, för det han dess fästmö och nuvarande hustru, bemålta Petronella Hansdotter, övertalat och till trolovning förlett, varjämte skadeståndersättning vill sökas och fordras.

Efter uppropet infunno sig Rasmus Kihlström och Wellum Kihlberg inläggandes tvenne exemplar av deras föreningsskrift, så lydande:

Den tvist och oenighet, som emellan oss undertecknade, nämligen jag R. Kihlström och dygdesamma hustru Petronella Hansdotter och dess man W. Kihlberg, varit rådande

angående en trolovningstvist, är förmeddelst oss emellan väl, kärligen och vänligen förlikt, så att en var drager den skada av resa, tidspillan och omkostnader, vare sig av vad namn de vara vilja, som han härmeddelst tagit och undfått. För övrigt skola vi alldeles ingenting i denna sak något det ringaste klandra eller åtala, utan hädanefter såsom barn och såta kristendomssyskon till våra döddagar umgås, vilket vi icke allenast med våra egna händer betygar, utan ock beder den högt ärade tingsrätten detta med oss konfirmera och stadfästa ville.

– Datum Kvistrum den 5 mars 1734. – På min och min hustrus vägnar: Wilhelm Kihlberg. – Rasmus Kihlström.

Nu om äntligen träffade föreningen till kraft om häradsrättens approbation anhålles. Och som detta allenast är ett ersättnings- och rekonventionsmål, utan att för tingsrätten ännu varit bevisat, det hustrun Petronella Hansdotter, varpå likväl Kihlberg sitt rekonventionskärsmål velat grunda, emot lag med tvenne män sig förlovat. Ty finner häradsrätten skäligt, vad rekonventionstvisten beträffar i kraft av 1695 års rättegångsförordning, 23 §, gilla och stadfästa det parterna emellan slutade förlikningsmål, dock för övrigt vederbörande icke betaget att vederbörligen till känna giva och påtala, om vid denna saken något olagligen kan vara förlupet."

Detta ärende förekommer dock aldrig mera vid tinget.